

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any **four** questions.
          2. **All** questions carry **equal** marks.

1. Review the socio-political and economic conditions in Maharashtra on the eve of British rule.
  2. Highlight on the role of Christian missionaries and student literary in the spread of education in Maharashtra.
  3. Analyse the work of Ramkrishna Vishvanath and Bhau Mahajan in the rise of nascent economic nationalism.
  4. Write a note on Religious dissent and social protest in Maharashtra with reference to Lokhitwadi Gopal Hari Deshmukh.
  5. Examine the role of social reformers towards emancipation of women.
  6. Discuss the efforts of Gopal Ganesh Agarkar in promoting the growth of rationalism in Maharashtra.
  7. Detail the differences in the path of Swarajya put forward by the moderates and the extremists.
  8. Write short notes on **any two** of following :
    - a) Vithul Ramaji Shinde
    - b) Poona Sarvajnik Sabha
    - c) Vishnushastri Chiplunkar
    - d) Vasudev Balwant Phadke.
-

२

(मराठी रुपांतर)

(वेळ: ३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना:**   १) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
                      २) सर्व प्रश्नाना समान गुण आहेत.

१. ब्रिटिश आगमनाच्या सुमारास महाराष्ट्रातील सामाजिक, राजकिय आणि आर्थिक परिस्थितीचा आढावा घ्या.
२. महाराष्ट्रातील शिक्षण प्रसारात ख्रिश्चन मिशनरी आणि स्टूडन्ट्स लिटररी यांच्या भुमिकेवर प्रकाश टाका.
३. रामकृष्ण विश्वनाथ आणि भाऊ महाजन यांच्या नवजात आर्थिक राष्ट्रवादाच्या उदयातील कामगिरीचे विश्लेषण करा.
४. लोकहितवादी गोपाळ हरी देशमुख यांचा विशेष संदर्भ देवून महाराष्ट्रातील सामाजिक आणि धार्मिक मतभेदांवर टिप्पण लिहा.
५. स्त्रिआंचे विमोचन घडवून आणण्यात समाजसुधारकांनी बजावलेल्या भुमिकेचे परिक्षण करा.
६. महाराष्ट्रात बुद्धिप्रामाण्य वादाच्या विकासाच्या संबंधातील गोपाळ गणेश आगरकरांच्या कार्याची चर्चा करा.
७. मवाळ आणि जहालमार्गी यांचे स्वराज्यप्राप्तीच्या मार्ग पद्धतीमधील भेद स्पष्ट करा.
८. खालीलपैकी कोणत्याही दोन्होंवर टिपा लिहा.
  - अ) विडुल रामजी शिंदे
  - ब) पूना सार्वजनिक सभा
  - क) विष्णूशास्त्री चिपळूणकर
  - ड) वासूदेव बळवंत फडके